

DNK KAO DOKAZNO SREDSTVO U SUDSKOM POSTUPKU

UVOD

Tema kao što je upotreba DNK u dokaznom postupku počela me zanimati još tijekom studija.

Sudjelovanjem na nekoliko kongresa koji su se spomenutom temom bavili i detaljnije, čula sam iznimno zanimljiva predavanja uglednih znanstvenika iz zemlje i svijeta. Upravo teme o kojima sam tijekom kongresa slušala i literatura koju sam upoznala su podloga ovom radu. Kao izvor saznanja koristila sam i korisne e-mail stranice na koje su me uputile moje kolege i prijatelji iz cijelog svijeta koje sam upoznala tijekom održavanja kongresa.

Stanje u Republici Hrvatskoj prikazano je kroz prikupljene podatke do kojih sam došla tijekom obavljanja vježbeničke prakse u Istražnom centru Županijskog suda u Zagrebu i prateći novinske napise.

DNK se nalazi u svim živim bićima. Sadrže je sve žive stanice. DNK je kratica za deoksiribonukleinsku kiselinu.

Upravo je ovaj 'kod', dokaz biološke povezanosti ljudskih bića. Nositelj je gena odgovornih za nasljeđivanje. Svaka tjelesna stanica ljudskog tijela sadrži 46 kromosoma-23 koji potječu od majke i 23 koji potječu od oca.

Sastavljena je od četiri dušične baze. Adenina (A), citozina (C), gvanina (G) i timina (T). Ove četiri baze raspoređene u parove i to tako da se timin i adenin, posebno, i citozin i gvanin, posebno, drže u paru. DNK je sastavljena od milijuna takvih parova i njihova kombinacija je jedinstvena za svaku osobu, sa iznimkom- identičnih blizanaca.

I DNK analiza vezana je uz jedinstveno obilježje DNK- konfiguracija je jedinstvena za svaku jedinku. Svaki čovjek nosi gene u svakoj stanici. Čak tri milijarde parova citozina i

gvanina ili adenina i timina. U analizi DNK forenzičari se fokusiraju na pojedine genske ulomke koje nazivaju 'markerima'. Upravo ti 'markeri' nose informaciju o genskoj strukturi čovjeka DNK kojeg se istražuje.

Svaki identitet (vizualni, zvučni...) moguće je izmjeniti ali DNK identitet ostaje neizmjenjen od rođenja do smrti. To svojstvo daje mogućnost tijelima kaznenog postupka da sa sigurnošću otkriju počinitelje kaznenih djela.

KORIŠTENJE DNK U DOKAZNE SVRHE U ISTRAŽNOM POSTUPKU U RH

Kao što se i predlaže, najbolje je koristiti DNK metodu tijekom predistražne i istražne¹ faze kako bi se uštedili nepotrebni troškovi postupka.

NN mladić je osumnjičen da je u cilju zadovoljenja spolne pohote, protiv volje oštećene konobarice, izvršio spolni odnos, što je okvalificirano kao silovanje. Oštećena je izgubila svijest udarivši glavom o tvrdu podlogu, a k svijesti je došla tek po odlasku počinitelja sa lica mjesta, kako tvrdi državni odvjetnik u svom istražnom zahtjevu. Provedena DNK analiza bioloških tragova odjeće i onih sa tijela 'žrtve' nakon što je istražni zahtjev postavljen, dokazala je da nema podudarnosti DNK profila oštećene i okrivljenika.

U tabeli koja slijedi prikazani su rezultati te analize sa sakrivenim podacima o identitetu osoba.

PRILOZI	D3S1358	VWA	D16S539	D2S1338	Amel. (spol)	D8S1179	D21S11	D18S51	D19 S433	TH01	FGA
Oštećen.	15-17	15-17	11-12	17-18	x-x	13-14	30-30	15-15	14-15	9-9,3	24-25
Vagin.bris	15-17	15-17	11-12	17-18	x-x	13-14	30-30	15-15	14-15	9-9,3	24-25
Oralni bris	15-17	15-17	11-12	17-18	x-x	13-14	30-30	15-15	14-15	9-9,3	24-25
Rektalni bris	15-17	15-17	11-12	17-18	x-x	13-14	30-30	15-15	14-15	9-9,3	24-25
Gačice	15-17	15-17	11-12	17-18	x-x	13-14	30-30	15-15	14-15	9-9,3	24-25
Okriv.	17-18	17-18	10-11	17-17	x-y	13-15	30-32,2	13-13	13-13	6-6	21-24
Bris spolovila	17-18	17-18	-	-	x-y	13-15	30-32,2	-	13-13	6-6	-
Majica	17-18	17-18	10-11	17-17	x-y	13-15	30-32,2	13-13	13-13	6-6	21-24

¹ Slučajevi iz prakse koji slijede prikupljeni su iz spisa na Županijskom sudu u Zagrebu.

Slijedeći slučaj koji želim prikazati je slučaj u kom se DNK analizom silovanje oštećenice nije moglo dokazati jer je u biološkim tragovima sa lica mjesta i uzetim od žrtve bilo evidentno da se radilo o spolnom odnosu žrtve sa više osoba- onih za koje je priznavala, osumnjičenika i još najmanje jedne NN osobe.

Naime, nakon izgradnje kuće u Zagorju, oštećenicin prijatelj pozvao je nju i još nekolicinu prijatelja da mu se pridruže na malom slavlju. U društvu je bio i osumnjičenik. Nakon dana kad su jeli i pili svi su pošli spavati. Oštećenica je legla u krevet sa svojim prijateljem, domaćinom, a ostali su se porazmjestili u prizemlju kuće. Drugo je jutro svima rekla da ju je osumnjičenik silovao, nakon što je sa svojim prijateljem imala dobrovoljni spolni odnos. Ostala je u kući još i taj drugi dan, te se potom javila policiji.

DNK profil epitelne i spermalne frakcije traga sperme sa hlača oštećene predstavljao je miješani trag više osoba. Aleli tog miješanog traga podudarali su se sa alelima DNK profila oštećene i osumnjičenika, uz prisutnost još jednog DNK profila (koji nije bio profil oštećenicinog prijatelja). Upravo ovu osobu nije bilo moguće identificirati bez obzira na saznanje o DNK profila svih 'znanih' sudionika ove zgrade. DNK metodom je dokazan spolni odnos oštećene i osumnjičenika, no iskazi svih svjedoka, kao i njezin², na ročištima tijekom istražnog postupka, uz važne tragove DNK profila još nekih 'neznanih' sudionika, ne govore u prilog oštećenicinog izjavi da se radilo baš o silovanju. Provođenje DNK metode uslijedilo je nakon što je državno odvjetništvo već postavilo istražni zahtjev. Tom se provedenom analizom došlo do određenih saznanja, ali su svi ostali dokazi bili relevantni za negiranje tvrdnje silovanja. Posebno je važan bio odnos oštećenice prema samom prijavljivanju djela, kao i njezin stav o cijeloj situaciji u kojoj se našla. Istražna faza

² Tijekom svog iskazivanja oštećena je rekla da nije zvala u pomoć i vikala., a nakon što je čin silovanja završio nije napustila sobu u kojoj se nalazio i okrivljenik jer joj je on dao svoje obećanje da to više neće ponoviti. Dapače, lekla je natrag u krevet, a uz nju i okrivljenik. No, silovanje se ponovilo. Osim toga, slijedeće je jutro rekla svima da je silovana, ali je svejedno cijeli dan ostala sa društvom u kojem je bio i navodni silovatelj.

nije dala povod državnom odvjetniku za optuženje, no, nikad nije sigurno da do optuženja neće i doći.

Slijedi tablica alela:

PRILOZI	D3	VWA	D16	D2	Amel.	D8	D 21	D18	D19	THO1	FGA
	S1358		S539	S1338	(spol)	S1179	S 11	S51	S433		
Bris	14-15-17	16-17-18	12-13	17-18-23	x-y	13-14	30-30,2-32,2	13-14-17	12-13	8-9-9,3	21-22-24-
Rodnice				24			-33,2	20			25
Oral.	14-15	16-18	12	17-24	X	14	30-33,2	17-20	12	8	21-24
Bris											
Nokti L	14-15	16-18	-	-	X	14	-	-	12	8	-
Ruke											
Nokti D ruke.	14-15	16-18	12	-	X	14	30-33,2	17-20	12	8	21-24
Okriv.	15-17	17	13	18-23	Xy	13	30,2-32,2	13-14	13	9-9,3	22-25
Nokti L	15-17	17	13	18-23	Xy	13	30,2-32,2	13-14	13	9-9,3	22-25
Ruke											
Okriv.											
Nokti D ruke	15-17	17	13	18-23	Xy	13	30,2-32,2	13-14	13	9-9,3	22-25
okriv.											
Epitelna fr.	14-15-17	14-15-16-17-18	11-12-13	-	Xy	13-14	30-30,2-32,2	13-14-16	12-13-14	8-9-9,3	21-22-24-
							-33,2		-15		25
Sperma lna fr.	14-15-17	14-15-17	11-13	17-18-23	Xy	12-13-14	30,2-32,2	13-14-16	13-14-15	6-7-9-9,3	21-22-25
				24						3	
Epitelna fr.	15-17	17	13	18-23	Xy	13	30,2-32,2	-	13	9-9,3	22-25
Sperma lna fr.	15-17	17	13	18-23	Xy	13-14	-	-	13	6-9-9,3	-
Oštećen.	14-15	16-18	12	17-24	X	14	30-33,2	17-20	12	8	21-24
Okriv.	15-17	17	13	18-23	Xy	13	30,2-32,2	13-14	13	9-9,3	22-25
Prijatelj	15-17	15-19	11-13	17	Xy	13-15	29-31,2	13-21	13-14	9	20-25

No, niti jedan od ovih slučajeva nije bio spominjan u javnosti kao slučaj koji slijedi. Kao što je već i prije bilo riječi, čak i kada se detaljno pridržavamo svih uputa koje određuju postupanje sa DNK, niti to nije znak da je DNK pronađena na licu mjesta ona koja povezuje počinitelja i žrtvu. Poseban problem, kao i sa ostalim kategorijama dokaza, predstavlja podmetanje dokaza. Tuđa se DNK može lako podmetnuti na mjesto zločina.

Najčešće se to događa sa opušcima cigareta. I tada sud mora biti jako pažljiv te svaki dokaz pronađen na licu mjesta uzeti sa velikom rezervom.

Slijedi primjer u kom su državna tijela uz pomoć DNK metode pronašla počinitelja pokušaja ubojstva. Radilo se o pokušaju navođenja na homoseksualni odnos mladog okrivljenika od višestruko starijeg oštećenika. Nakon verbalnog i fizičkog sukoba, osumnjičenik je sa stola uzeo nož tzv. 'leptir' i nanio oštećeniku ubodne rane leđa. Kako je život oštećenog spasila jedino medicinska intervencija, državni je odvjetnik djelo okvalificirao kao pokušaj ubojstva. Počinitelja je 'izdao' nalaz i mišljenje Centra 'Ivan Vučetić'. Nakon detaljne analize bioloških tragova sa lica mjesta (počiniteljev DNK profil nalazio u bazi podataka Centra), identificiran je kao počinitelj. Analiza DNK bioloških tragova isključila je sve one koje je Odjel kriminalističke tehnike PUZ-a odredio kao moguće počinitelje kaznenog djela.

Tablica alela slijedi:

PRILOZI	D3	VWA	D16	D2	Amel.	D8	D21	D18	D19	TH01	FGA
	S1358		S539	S1338	(spol)	S1179	S11	S51	S433		
Oštećen.	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
Om.23 sa	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
2 opuška											
Om.23sa	15-16-18	15-16-17	11-13	17-20	x-y	10-12-14-	30,2-32,2	-	12-14	8-9,3	21-22
Iopuškom						16					
Om. 23 sa	16	15-16	9-13	20	x-y	10-14	32,2	17	12-14	8-9,3	21-22
3opuška											
Om.23sa	-	-	-	-	x-y	-	-	-	-	-	-
Iopuškom											
K r v s	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
navlake											
Sperma s	15-16-18	15-16-17	9-11-13	17-20	x-y	10-12-14-	32,2	-	12-14	8-9,3	21-22
navlake						16					
Krv s jastuka	-	16-17	-	-	x-y	12-16	-	-	-	-	-
Krv s noža	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
Sperma s	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
ogrtaća											

Nokti s D ruke	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
Nokti s L ruke	15-18	16-17	-	-	x-y	12-16	-	-	14	8-9,3	-
Bris penisa	15-18	16-17	11-13	17-20	x-y	12-16	30,2-32,2	12-14	14	8-9,3	21-22
Rektalni bris	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osoba X	16-17	18	11	17-18	x-y	10-15	29-32,2	13-18	14-16	6-9,3	20
Osoba Y	15-18	18	10-13	21-23	x-y	12-13	29-32,2	12-14	13	9-9,3	19-23
Osoba Z	16-18	14-17	12	-	x-y	13-15	30-31,2	13-18	12-13	6-7	20-22
Osoba W	17-18	17	11-12	16-18	x-y	13-14	27-31	12-14	12-16	6-9,3	20-22
Okriv.	16	15-16	9-13	20	x-y	10-14	32,2	17	12-14	8-9,3	21-22

MOGUĆNOST POGREŠKE PRILIKOM UTVRĐIVANJA KRIVNJE PUTEM DNK-a

DNK dokaz pomaže sudu u donošenju ispravne odluke. Ova rečenica bi trebala biti osnova našeg gledanja na test putem DNK da se u našem i stranom zakonodavstvu nisu dogodili propusti. A baš ti propusti dokazuju nam da DNK dokaz nikada ne smije biti gledan sam za sebe već u korelaciji sa svim drugim 'oružjima' kojima se istina utvrđuje u kaznenom postupku.

U ožujku 2003. godine u slučaju Texas v. Josiah Sutton, policija SAD-a priopćila je da je DNK test spasio jednog krivljenika od 25 godina kazne za silovanje. Josiah Sutton optužen je, naime, za silovanje na temelju provedene analize DNK. No, kako se kasnije ispostavilo, tijekom obrade biloških tragova i u ostalim fazama same analize došlo je do niza neregularnosti u radu djelatnika laboratorija. Radilo se čak o rutinskim radnjama koje nisu obavljene kako su trebale biti kao i o osnovnim znanstvenim pogreškama koje su dovele do kontaminacije dokaznog materijala.

I Republika Hrvatska bilježi slične slučajeve.

Zasigurno najviše pažnje, čuđenja i nevjerice u domaćim je organima progona izazvao slučaj mladića koji je osumnjičen da je silovao djevojčice od 11 i 17 godina. Kad je policija došla do njega, tijekom obavijesnih razgovora nijekao je povezanost sa djelima jer je u

doba kad su kaznena djela počinjena bio na nekom drugom mjestu. Prepoznavanje nije provedeno jer su djevojčice tvrdile da im je napadač došao s leđa i da ga nisu dobro vidjele.

Tek je na poligrafskom testu govorio stvari koje su policajcima djelovale vrlo uvjerljivo i koje je mogao znati samo onaj tko je silovatelj.

Tijekom pregleda njegove podstanarske sobice nađeni su odjevni predmeti, baš onakvi kakve su djevojčice opisale. Na kraju je i silovanja priznao pred policijom ali u odsustvu svoje braniteljice. Prepraćen je u Istražni centar Županijskog suda u Zagrebu. Toga dana, kao i svih nekoliko slijedećih, prve stranice tiskovina, vijesti na televiziji i radiju, odavali su njegov identitet i slali javnosti slike kao da je uistinu riječ o dokazanom kriminalcu. No, DNK analiza njegovih bioloških uzoraka nije se poklapala sa DNK profilom nađenim na tijelima djevojčica. Znalo se da se DNK profil silovatelja kod jedne i druge djevojčice poklapao ali nikako se nije poklapao sa profilom osumnjičenika. Tijela progona nisu mogla povjerovati da se uistinu to događa pa se tražila i ponovljena analiza DNK. No, i ona nije dala rezultat kakav su policija i državno odvjetništvo očekivali. Nakon 48- satnog zadržavanja u pritvoru mladić se našao na slobodi nakon što ga je analiza DNK oslobodila krivnje za silovanja koja su mu stavljena na teret. No, tu priči sa DNK profilom ovog momka nije kraj.

Nedugo zatim biva ubijena stanodavka kod koje je do prije nekog vremena živio. U njenom stanu policija tijekom očevida nalazi opušak i otiske prstiju tog mladića, osobe koja je zbog preplaćene stanarine bila kod bivše stanodavke na razgovoru. Analizom DNK sa opuška nađenog na licu mjesta utvrđuje se da se radi o tom mladom čovjeku. Tijekom postupka, u kojem je on okrivljenik, vještačenje pokazuje da se radilo o nanošenju tjelesnih ozljeda uslijed kojih je došlo do višestrukog nagnječenja mozga zadobivenog udarcima ruku. Mladić je za ovo ubojstvo proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora od devet

godina, a sutkinja koja ga je osudila tijekom obrazloženja presude je rekla: 'Neprijeporno je da su tijekom kriminalističke obrade napravljeni propusti, prije svega u vremenu utvrđivanja smrti M.K. Nema nijednog izravnog dokaza ali postoji zatvoren krug indicija koje upozoravaju da je upravo R.K. 4. na 5. ožujka 2003. udarcima usmrtio M.K.'³ Slučaj tog mladića, i onaj prethodni i ovaj sada, govori da je DNK profil dobiven analizom (koji je nađen na mjestu zločina) potrebno dobro promotriti i pažljivo povezati sa ostalim dokazima. No, da li je sudački kadar, ali i tijela progona, u mogućnosti tako nešto učiniti bez dobrog poznavanja pozitivnog i negativnog u DNK analizi- pokazat će slučajevi u praksi.

BUDUĆNOST ANALIZE DNK

Javnost, a posebno znanost uči. Uči na većini slučajeva koji su prošli. Uči na dobrim i lošim potezima.

Osnova cijelog rada na DNK analizi je da nje bude više u predraspravnoj fazi. U istrazi i predistražnom postupku. Jer tada će i najviše svrhe cijeli projekt imati. Ukoliko se počinitelj bude otkrio bez mnogobrojnih troškova koje postupak sam za sebe nosi. Na tužiteljima je da shvate da je DNK test pomoć njima samima jer im odgovara na pitanje da li će nastaviti sa progonom konkretne osobe za konkretno djelo ili će od njega odustati.

Svaka država treba riješiti svoj odnos prema prihvaćanju ili neprihvatanju DNK analize u svrhu dokaznog postupka, ali i odrediti slučajeve kad će se od pojedinca moći uzeti biološki materijal za usporedbu sa biološkim materijalom nađenim na licu mjesta.

³ Večernji list, 20. svibnja 2004.

Jer, neka se ne zaboravi da je uzimanje biloškog materijala jednako kao i uzimanje izjave okrivljenika, a kad on to ne želi, onda postaje protivno ustavnopravnom privilegiju protiv samooptuživanja.

Ujedno, valja upozoriti i na važnost zaštite ljudskih prava osumnjičenika.

Dakako, potrebno je dobro educirati i djelatnike laboratorija kako ne bi došlo do pogreški, ali i djelatnike pravosuđa na ovu tematiku jer, oni su ti koji će nalazu i mišljenju, a potom i iskazu vještaka vjerovati ili ne. A kako vjerovati ako ne znaju čemu? Ili kako postaviti pitanje istom tom vještaku i biti ravnopravan u znanju obrani ako se tematika ne razumije?

Za dobro razumijevanje temeljite i kaznenom postupku korisne analize DNK potrebna je i zakonska podloga. Republika Hrvatska je to područje riješila donošenjem **Pravilnika o načinu uzoraka biološkog materijala za analizu deoksiribonukleinske kiseline** (Narodne novine, br. 107/99). Pravilnikom se određuje način uzimanja, pohrane, obrade i čuvanja pribavljenih podataka o DNK.

Tekst Pravilnika glasi:

Članak 1:

Ovim pravilnikom određuje se način uzimanja uzoraka biološkog materijala za potrebe uzimanja deoksiribonukleinske kiseline (u daljem tekstu: DNK) način pohrane, obrade i čuvanja pribavljenih podataka te obavljanje nadzora.

Članak 2:

Za analizu DNK uzimaju se dostupni i uporabljivi uzorci biološkog materijala i to:

1./ uzorak krvi i to izuzimanjem u venilu s antikoagulansom ili ubodom u jagodicu prsta na filter papir,

2./uzorak sline brisom usne šupljine sterilnom vatom ili žvakanjem sterilne gaze,

3./čupanjem najmanje 15 vlasi ili dlaka sa korijenom.

Članak 3:

Uzorke iz članka 2 ovog Pravilnika uzima, u nazočnosti ovlaštene osobe Ministarstva unutarnjih poslova, doktor medicine ili drugi zdravstveni djelatnik zdravstvene ustanove podnjegovim izravnim nadzorom.

Članak 4:

Uzorak biološkog materijala uzet od osobe za koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo označava se pomoću barkoda.

Uzorak biološkog materijala uzet u svrhu njezine istovjetnosti, od članova obitelji uzet u svrhu utvrđivanja istovjetnosti mrtvog tijela osobe te od dragovoljnih donora, označava se imenom, prezimenom i njegovim JMBG.

Uzorak biološkog materijala mrtvog tijela osobe označava se sukladno utvrđenim pravilima kriminalistike.

Uzorak iz st. 1,2,3 ovoga članka stavlja se u omot koji se označava brojem, datumom i mjestom uzimanja te imenom i prezimenom osoba iz članka 3 ovoga Pravilnika.

Članak 5:

Uzorci iz čl.4 st.1 ovog Pravilnika pohranjuju se u Ministarstvu unutarnjih poslova, Centru za kriminalistička vještačenja 'Ivan Vučetić'.

Uzorci biološkog materijala iz čl. 4 st. 2 i 3 ovog Pravilnika pohranjuju se u ustanovi koja je obavila analizu DNK.

Članak 6:

Podaci dobiveni analizom DNK uzoraka biološkog materijala iz članak 4 stavka 1 ovog Pravilnika pohranjuju se u evidenciji DNK osumnjičenih i osuđenih osoba< i smatraju se službenom tajnom.

Podaci dobiveni analizom DNK uzoraka biološkog materijala iz članka 4 stavka 2 i 3 ovog Pravilnika pohranjuju se u evidenciji DNK laboratorija ustanove koja je analizu obavila, a mogu se koristiti za znanstvena istraživanja i statistička praćenja.

Iznimno od stavka 2 ovog članka te članka 5 stavka 2 ovog Pravilnika, uzorak biološkog materijala i podatak dobiven analizom DNK koji ne koriste svrsi utvrđenoj člankom 4 stavkom 2 i 3 ovog Pravilnika moraju se uništiti.

Članak 7:

Analiza DNK uzoraka biološkog materijala obavlja se sukladno tehnološkim postupcima koji su utvrđeni međunarodnim standardima prihvaćenim u Republici Hrvatskoj.

Članak 8:

Uzorci biološkog materijala i rezultati analize DNK uzoraka mogu se dostaviti inozemnim policijskim tijelima u svrhu utvrđivanja istovjetnosti nestale osobe ili mrtvog tijela nepoznate osobe, sukladno odredbama Statuta Interpola, a u druge svrhe sukladno odredbama međunarodnih ugovora o pružanju međunarodne pravne pomoći.

Podaci sadržani u evidenciji iz članka 6 stavka 1 ovog Pravilnika dostavljaju se inozemnim policijskim tijelima obilježeni samo brojevanim i slovnim oznakama alela odnosno lokusa.

Članak 9:

Analiza DNK uzoraka obavlja se pod nadzorom Povjerenstva koje imenuje ministar zdravstva.

Članak 10:

Evidenciju DNK osumnjičenih i osuđenih osoba vodi Ministarstvo unutarnjih poslova.⁴

Osim navedenog, ‘...treba ukazati na iznimno značenje Preporuke broj (92) 1 Komiteta ministara država članica Europskog vijeća ...riječ je o **Preporuci o primjeni analize**

⁴ Davor Krapac: Zakon o kaznenom postupku i drugi izvori hrvatskog kaznenog postupovnog prava, V. izmjenjeno i dopunjeno izdanje; Narodne novine, svibanj 2003.godine, Zagreb

DNA u kaznenopravnom sustavu... koja svoje polazište nalazi u Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, s ciljem da se u borbi protiv modernog kriminala upotrijebe najkvalitetnija tehnička rješenja i najsofisticiraniji sustav u cilju otkrivanja kaznenih djela, posebno one metode koje mogu biti odlučujuće kod donošenja odluke o tome je li netko kriv ili nije.⁵

Nadalje, temeljem članka 129. stavka 2. podstavka 19. Zakona o policiji i članka 13. i 14. Zakona o zaštiti tajnosti podataka donijet je i **Pravilnik o sigurnosti i zaštiti službenih podataka Ministarstva unutarnjih poslova** u čijem se **članku 13** regulira da se oznakom službene tajne označavaju podaci i svi izvori podataka koji se odnose, među ostalim i na planiranje, pripremanje i provedbu mjera i radnji iz Zakona o kaznenom postupku (članak 89., 95., 180., 183., 211., 218. i 243.), Zakona o zaštiti svjedoka, Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (članak 41.) i Pravilnika o načinu policijskog postupanja (članak 98), članak 86. Kaznenog zakona, identitet osobe koja je policiji dala obavijest iz članka 52. i 70. Zakona o policiji, identitet žrtve iz članka 69. Zakona o policiji, identitet policijskog službenika koji je zakonito uporabio sredstva prisile...

ZAKLJUČAK

Budućnost kaznenog postupka svakako svoj pogled mora usmjeriti ka novim znanstvenim spoznajama. U prvom redu zato da ostvari sva načela koja od samog trenutka postojanja ističe kao vodeća.

Povećati efikasnost, a u što je moguće kraćem roku jedan je od proriteta kojima bi postupak trebao težiti.

⁵ Primorac i suradnici: PRIMJENA ANALIZE DNA U SUDSKOJ MEDICINI I PRAVOSUĐU, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 2001., stranica 123.

I tu svoje mjesto, uz ostale treba naći forenzička genetika. Jer nizom svojih velikih uspjeha hrvatski su forenzičari zaista pokazali da pripadaju samom svjetskom vrhu.

Jedina prepreka je neinformiranost pravosudnih djelatnika koji bi o ovoj tematici nužno morali znati više. Bez obzira što im znanje genetičara stoji na raspolaganju pa ih mogu dozvati uvijek kad nešto nije jasno. No, čitanje nalaza i mišljenja vještaka i nesnalaženje u tematici kod većine je sudaca problem. I umjesto da se problem prebrodi edukacijom on se rješava tako što se često pribjegava drugim načinima dokazivanja, a ovaj važni segment se izostavlja.

No, niti sama za sebe DNK analiza nije dovoljna da bi okrivljenik bio proglašen krivim. Potrebno je sa puno savjesti ocijeniti sve dokaze.

Hrvatska ima puno veće šanse napredovanja ako ima kvalitetni kadar. No, na žalost knjige same neće biti pročitane i znanja usvojena bez želje da ih se pročita i usvoji.

POPIS LITERATURE I KORIŠTENIH IZVORA

- D. Primorac i suradnici: PRIMJENA ANALIZE DNA U SUDSKOJ MEDICINI I PRAVOSUĐU, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 2001.
- H.C. Lee: MATERIJALNI TRAGOVI, MUP, Zagreb, 1998.
- Časopis DRVO ZNANJA, br.64, Zagreb, 2003.
- Časopis DRVO ZNANJA, br.68, Zagreb, 2003.
- Arhiva Županijskog suda u Zagrebu